

Raons per a la independència de Catalunya des d'una perspectiva d'estat-nació

Oriol Martínez Alòs-Moner, economista.

"...els catalans que reclamen la independència només busquen una manera millor administrar el poder i els recursos, donada la manifesta incapacitat de Madrid per governar la inherent heterogeneïtat del país."

Pocs a Catalunya tenen dubtes sobre la necessitat d'alliberar-la del control de Madrid, sigui per raons econòmiques, polítiques o, fins i tot, administratives. No obstant això, no s'ha arribat a una solució definitiva sobre la sortida de l'entrellat. Així, mentre alguns sostenen que apareixerà un nou Pacte Federal, per generació espontània, una àmplia majoria ha expressat consistentment i durant almenys cinc anys que la independència és la solució real; sense amagar-se'n de les dificultats d'aquest procés.

Si analitzem la sortida "federalista", es té la sensació que la premissa de partida és el fet d'evitar, a qualsevol cost, la creació de nous estats-nació. Això és especialment patent en el cas dels països desenvolupats, on aspectes com barreres i fronteres són associats a conceptes negatius. Així, els defensors d'aquest enfocament proclamen que el naixement de nous estats-nació seria contradictori amb el món utòpic sense fronteres. Curiosament, sota aquest enfocament, els països multinació, tots ells resultat de processos i accidents històrics, han de ser acceptats exempts de crítica.

Sense prendre els estats-nació com a quelcom bo per se, és pertinent citar alguna de les propostes de Dani Rodrick a "Qui necessita els estats-nació?". Rodrick argumenta de forma convincent que els estats-nació, no obstant haver estat condemnats per un ampli ventall de les opcions polítiques, dels trotskistes fins als globalistes-lliberals, "s'ha provat com a remarcablement sòlid i roman el principal determinant de la distribució global de renda, el primer i principal camp de les institucions de mercat i el principal marc de relacions personals i afiliacions". Afegint a aquest concepte, els estats-nació són, en definitiva, el marc a partir del qual persones i empreses contribueixen al bé públic a canvi de serveis i inversions, així com pel fet de ser la institució sobirana que garanteix un cert nivell de riquesa, representació i protecció. D'aquesta manera, si ho traslладem al debat català, podríem argumentar que els catalans que reclamen la independència només busquen una manera millor administrar el poder i els recursos, donada la manifesta incapacitat de Madrid per governar la inherent heterogeneïtat del país.

Així, aquells que empenyen l'agenda per a la independència política de la regió no haurien de ser tímids pel que fa a usar arguments que giren entorn de la idea d'estat-nació. Traslладant el debat en aquest concepte, permet veure de forma clara que, en l'actual marc polític espanyol, Catalunya sofreix importants condicionants negatius. Un exemple d'això serien les inversions en infraestructures, constants més enllà dels canvis polítics dels governs centrals: les polítiques, tant del PP com del PSOE (els dos únics partits al govern des de 1980) han prioritzat el desenvolupament de tot tipus de xarxes a dins i al voltant de Madrid, sense cap mena de justificació econòmica, i, sobretot, i encara pitjor, en perjudici d'inversions indispensables, tals com les del corredor ferroviari mediterrani.

Els aspectes relacionats amb els problemes d'Espanya amb l'heterogeneïtat de Catalunya són molts més: per exemple, amb la retallada de competències per part de Madrid en àrees com pobresa energètica, regulacions mediambientals o horaris comercials, tots els quals han de fer, forçosament, regulats des del Parlament català –almenys si ens creiem la faula de Madrid que Espanya és un dels països més descentralitzats del món. Per tot això, amb l'estat-nació, els catalans no estan demanant res més que estàndards de govern i representativitat propis de les nacions desenvolupades del planeta.

Juny de 2017